

Hörja kyrka

56.2055, 13.5899

När man i mitten av 1200-talet byggde en stenkyrka i Hörja var det kanske på initiativ av ärkebiskopen i Lund, men förmodligen fanns det redan tidigare en träkyrka på platsen.

Byggnadens väggar murades av kluvna gråstensblock i kalkbruk och försågs med ett rektangulärt långhus och kvadratisk kor utan absid. Liknande kyrkor byggdes vid ungefär samma tid på andra håll i Göinge, bland annat i Nävlinge, Sandby, Verum, Visseltofta och Vittsjö. I Hörja gjordes triumfbågen, muröppningen mellan kor och långhus, spetsbågig eftersom gotiken började göra sig påmind i arkitekturen.

I församlingens äldsta kyrkostol eller räkenskapsbok ingår en beskrivning över kyrka, klockhus, kyrkogård och inventarier, upprättad och undertecknad av kyrkoherde Christen Willemsen i Finja prästgård den 17 februari 1665. Där står bland annat att Hörja kyrka är uppbyggd av vanlig gråsten, vitkalkad innantill.

Församlingens kyrkklocka hängde fram till 1800-

talets början i ett timrat klockhus bredvid kyrkan. Möjligen har den allra första klockan, som säkert var liten, hängt i en takryttare över medeltidskyrkan. Redan 1798 hade församlingen planer på att bygga ett stentorn vid kyrkan, men det dröjde ända till 1924 innan bygget förverkligades, då efter ritning av arkitekten Carl Andren i Staffanstorp. Ett trappgavelstorn med skånsk prägel uppfördes över nykyrkans västra del och utrustades med ett litet vapenhus.

Församlingens lilla kyrkklocka är från 1400-talet. Storklockan är gjuten 1924 i Ystad.

Predikstolen är densamma som förekommer i beskrivningen 1665 men numera prydd med annan målning. Fyra av de fem sidofälten är försedda med snidade evangelister med sina respektive symboler. Förmodligen är det samme mästare som även snidat predikstolen i Finja, och som kan dateras till 1599. Båda predikstolarna saknar sin ursprungliga baldakin. Här i Hörja föll ljudtaket ner under krigsåren på 1670-talet.

Enligt förteckningen över inventarier 1665 ägde kyrkan ett par stora och ett par små mässingsljusstakar. En femarmad kandelaber i

mässing för altaret har skänkts av lärarinnan Hanna Nilsson. Listan över inventarier nämner ett "baptisterium av en gråsten". Det bör ha varit en stendopfont av medeltida ursprung. I början av 1700-talet skaffade sig församlingen en träfont, men den är inte bevarad.

Altaruppsats är snidad 1760 av bildhuggaren Johan Ullberg från Finja. Från början var den utsirad med "äkta guld, silver och målningar". På senare år har den blivit restaurerad och konserverad. Altaruppsatsen visar en framställning av Nattvarden.

Johan Ullbergs har även skapat de båda psalmnummertavlorna.

År 1886 inköpte församlingen en liten orgel för 475 kronor. Orgelläktaren står numera tom, och den nuvarande orgeln som kom på plats 1983 placerades istället framme till vänster om triumfbågen, på den plats där en stor järnspis för uppvärmning av kyrkan tidigare stått.

Församlingens kyrksilver har förnyats under tidernas lopp. År 1617-1618 fick man köpa nytt nattvardssilver, sedan den gamla uppsättningen blivit stulen. Även

räkenskaperna 1813 berättas om en förgylld kalk och paté på $38\frac{1}{2}$ lod silver, vilka försvunnit vid ett inbrott i kyrkan. Påföljande år gjorde guldsmeden Abraham Gertzen den yngre i Landskrona en ny kalk av förgyllt silver.

En sockenbudskalk med paté, utförd av Anders Wessman i Kristianstad, inköptes 1844 gemensamt med Finja. Samme mästare tillverkade också 1851 en liten sked av silver.

Vinkanna och oblatask i silver är utförda av hovjuvelerare Wiwen Nilsson i Lund och skänkta 1959 av svenskamerikanen Nils Pålsson i Tyringe.

Källor:

Webb: Tyringe pastorat.

Folder: "Hörja kyrka genom tiderna". Sammanställd av Sven Johansson.